

УДК 685.34.013

**ОСНОВНІ ПОЛОЖЕННЯ ФОРМУВАННЯ ЕКОЛОГІЧНИХ
ПОКАЗНИКІВ ВИРОБІВ ЛЕГКОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ**

Т.А. НАДОПТА, А.Б. ДОМБРОВСЬКИЙ, Д. В. ЯРЕМЕНКО

Хмельницький національний університет

У навколишнє середовище викидається величезна кількість шкідливих речовин, що визначає її інтенсивне забруднення, яке за принципом зворотного зв'язку негативно позначається на здоров'ї людини. При цьому, найбільшу небезпеку становлять об'єкти, які в силу токсичності можуть порушувати метаболічні процеси в організмі людини з відповідними негативними наслідками. Тому екологічні показники виробів легкої промисловості повинна лежати в основі екологічно усвідомленого споживання як для кожної людини, так і для нації в цілому [1].

Розробка і реалізація підприємством такої стратегії якості та екологічності, яка враховувала б їх інтеграцію, взаємозв'язок в складній системі споживчих властивостей продукції – це формування нової соціально-технологічно-економічної категорії – екологічно свідоме виробництво.

Теоретичні засади методології дослідження та формування екологічного свідомого виробництва виробів легкої промисловості:

Визначення (В), процеси (П), результат (Р)

В1. Виробництво – ієрархічна складна керована система.

В2. Виробництво – система технологічних процесів.

В3. Ефективність виробництва – питома величина доходу (на одиницю витрат).

В4. Виробництво – процеси виготовлення виробів, з врахуванням ергономічних, технологічних, екологічних показників якості та економічності.

П1. Стійкість виробництва забезпечується його розвитком.

П2. Розвиток пізнається одночасно з соціальною та економічною ефективністю.

П3. Соціальна ефективність виробництва відображає забезпечення соціальних потреб і цілей суспільства (відносна величина).

П4. Рівень соціальної ефективності характеризується його показником – індексом ефективності.

П5. Оцінка ефективності необхідна для управління виробництва та полягає в логічному та в кількісному визначенні умов стратегії розвитку та забезпечення конкурентоспроможності виробів.

П6. Конкурентоспроможність виробів – раціональне поєднання зручності, естетичності, технологічності та екологічно свідомого вибору.

Р1. Функція виробництва повинна переходити від фіксації теперішнього стану виробництва до активного застосування новітніх технологій.

Р2. Для дослідження розвитку виробництва використовувати порівняльний метод розрахунку на основі індексів однорідних показників.

Р3. Вибір та використання екологічних матеріалів та ресурсозберігаючих технологій [2].

Р4. Проектування виробів поєднувати з модульними трансформаціями та капсульними образами.

Врахування екологічних показників при проектуванні виробів легкої промисловості має забезпечити:

- обмеження надходження в навколишнє середовище промислових, транспортних і побутових стічних вод та викидів для зниження вмісту забруднюючих атмосферу, природні води і землю речовин, вміст яких не перевищує гранично допустимі концентрації;

- збереження та раціональне використання біологічних ресурсів;

- можливість відтворення популяції диких тварин і підтримка в сприятливому стані умов їхнього існування;

- відповідність міжнародним нормативним документами, стандартами ISO 14000.

У зв'язку з цим формування і розвиток екологічних показників промислового підприємства є актуально і своєчасним, оскільки прийшов час використовувати єдину систему: продукт і технологія його виробництва – екологія – економіка (рис. 1).

Рис. 1. Послідовність формування екологічних показників якості

Отже, екологічно свідоме виробництво – це безперервний процес логічно взаємопов'язаних етапів аналізу, управління, розробки та виготовлення виробів легкої промисловості на основі ресурсно-технологічно-екологічних показників якості.

Література

1. Концепція екологічної освіти в Україні / <http://www.osvita.irpin.com/viddil/v5/d33.htm>

2. Скідан О.В. Особливості проектування деталей верху взуття з використанням принципів модульної трансформації/ О.В. Скідан, Т.А. Надопта, О. А. Михайловська, В. П. Коновал, // Вісник Хмельницького національного університету. – 2016. – № 1. – С. 176-180.